

**KUINKA TUEN LAPSEN
SEKSUAALISTA KASVUA
JA KEHITYSTÄ**

Mikä ihmeen pienen lapsen seksuaalisuus?

Seksuaalisuus on syntymästä asti koko elämän ajan olemassa oleva ja kehittyvä ominaisuus!

Pienen lapsen **seksuaalisella kehityksellä** tarkoitetaan omaan kehoon tutustumista, itsetunnon kehitystä, tunne- ja turvataitojen oppimista, sekä sukupuoli-identiteetin muodostumista.

Leikki-ikäinen lapsi alkaa kiinnostua omasta ja muiden kehosta. Hän usein nauttii sylissä olosta ja silittelystä.

Seksuaalikasvatus tapahtuu arjessa

Lapsen seksuaalikasvatuksen tulee toteutua ikätasoisesti. Sen ei tulisi tuntua lapsesta pelottavalta tai ahdistavalta.

On hyvä puhua asioista niiden oikeilla, perheen omaan käyttöön ja lapsen suuhun sopivilla nimillä!

Seksuaalikasvatushetki voi alkaa lapsen kysymyksestä tai vanhemman aloitteesta. Esimerkiksi pesulla tai saunassa on oiva tilaisuus ottaa puheeksi eri kehonosat ja mihin paikkoihin on soveliaista koskea.

On tärkeää, että vastataan selkeästi ja totuudenmukaisesti siihen mitä kysytään. Esimerkiksi lapsen kysyessä mistä vauvat tulevat, voi lapselle vastaukseksi ikätasosta riippuen riittää "äidin vatsasta". Mikäli lapsi kaipaa enemmän tietoa, kerrotaan esimerkiksi "vauvansiemenestä".

Lapsi tarkkailee ja seuraa vanhemman esimerkkiä – seksuaalikasvatusta on siis myös ilman sanoja! Anna haleja ja läheisyyttä perheen kesken ja puhu myönteisesti kehostasi. Tämä kasvattaa lapsen **itsetuntoa**.

Tunne- ja turvataidot

Tunnetaidoilla

tarkoitetaan kykyä sanoittaa ja ilmaista omia tunteitaan, sekä ymmärtää niitä.

Omalla esimerkillä ja käytöksellä vaikutat siihen miten lapsi oppii näyttämään ja säätelämään omia tunteitaan!

Lapsen tunnetaitojen kehityksessä oleellista on aikuisen tuoma turva ja tuki, sekä tunteiden ja tunnetilojen sanoittaminen ääneen. Voit tukea lastasi esimerkiksi sanomalla "ymmärrän, että sinua harmittaa pelissä häviäminen".

Satujen ja tarinoiden avulla lapsi voi harjoitella tunteiden sanoittamista!

Turvataidoilla tarkoitetaan
lapsen kykyä
ymmärtää omat ja muiden
kehon rajat.

Opeta lapselle turvataitoja selkeästi
esimerkiksi uimapukusäännön avulla.
Uimapuvun alle jäävät kehonosat
ovat omaa aluetta, eikä muilla ole
lupaa koskea sinne ilman lupaa.

Opeta lasta sanomaan tiukasti
Ei, ja poistumaan paikalta, jos
jokin tilanne tuntuu pahalta ja
kertomaan asiasta turvalliselle
aikuiselle.

Lapsen leikki ja yksityisyys

Lapsi ilmaisee itseään leikin kautta ja oppii tärkeitä vuorovaikutustaitoja. Leikit voivat joskus sisältää toisen koskemista.

Anna lapsen itse päättää kenet hän haluaa lähelleen. On tärkeää opettaa, että mitään ei saa tehdä toiselle ilman lupaa ja leikistä saa aina lähteä pois.

Lapsi voi kosketella omia sukupuolielimiään ja kulkea mielellään nakupellenä, sekä leikkiä koti- tai lääkärileikkejä. Onkin soveliaista opettaa, mikä on sallittua kotona ja mikä kaupassa.

Tiesitkö? Lapsen unnutus tarkoittaa lapsen normaalia itsensä tutkiskelua tai koskettelua, mikä tuo lapselle mielihyvän ja turvallisuuden tunteita. Sitä ei tule sekoittaa aikuisen itsetyydytykseen. Lapselle voi kertoa, että se on sopivaa omassa rauhassa.

Sukupuolisensitiivinen kasvatus

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan lapsen omaa sisäistä kokemusta sukupuolestaan. **Lapsen tulee saada kokea oma sukupuoli-identiteettinsä sellaisena kuin se on** ja vanhemman tulee antaa tilaa sille muodostua.

Lasta ei tarvitse ohjata muualle, mikäli lapsen käytös ei vastaa tiettyjä sukupuolirooleja tai käytösmalleja. Esimerkiksi pojat saavat leikkiä prinsessaleikkejä ja tytöt autoleikkejä.

Jokainen lapsi on juuri oikeanlainen ja arvokas sellaisenaan!

Aina biologisen sukupuolen määrittäminen ei ole mahdollista. Suomessa syntyy vuosittain noin 20 intersukupuolista lasta, joiden fyysiset sukupuolen ominaisuudet eivät ole selvästi tytön eikä pojan.

Lapsen kokemukset omasta sukupuolesta voivat olla pysyviä tai vaihtelevia, totta tai leikkiä. **On tärkeää tukea lapsen omaa kokemusta.**

Täältä löydät lisätietoa lapsen seksuaalisuudesta:

Väestöliitto.
Lapsi ja seksuaali-
terveys.

Oulun kaupunki.
Lastenneuvola.

OAMK
OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Maija Käsäkangas
Iina Rivinen

Hoitotyön koulutusohjelma, kättilö
Kevät 2021

Yhteistyössä:
Oulun kaupunki, Kaakkurin neuvola